

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 417/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Kristínou Joštovou, advokátkou, [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní sp. zn. 4C/77/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 4C/77/2021. Navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V napadnutom konaní sa sťažovateľ žalobou doručенou súdu 15. novembra 2021 domáhal od žalovaného (súdneho exekútora) náhrady škody podľa § 31 ods. 1 Exekučného poriadku spôsobenej pri výkone exekúcie, v ktorej bol povinným a ktorá skončila vymožením pohľadávky v prospech oprávneného. V januári 2022 súd rozhodol o priznaní sťažovateľovi oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu. V apríli 2023 sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na jún 2023 na účel oboznámenia sa so súvisiacim spisom okresného súdu sp. zn. 32C/19/2019. Pojednávania nariadené na jún 2023 a október 2023 boli zrušené z dôvodov na strane zákonnej sudkyne (lekárske ošetrenie, práceneschopnosť). V októbri 2023 sťažovateľ namietol zaujatosť zákonnej sudkyne. Nadriadený súd v novembri 2023 rozhodol o nevyklúčení zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo

21. februára 2024, na ktorom okresný súd po skončení dokazovania rozsudkom žalobu v celom rozsahu zamietol. V apríli 2024 bol rozsudok zaslaný stranám. Sťažovateľ podal 27. mája 2024 odvolanie, ktoré okresný súd v júni 2024 zaslal žalovanému na vyjadrenie.

III.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa ním označené práva sú porušované postupom okresného súdu, ktorý viac ako dva roky nevykonával úkony v primeranom čase tak, aby vo veci rozhodol. V konaní došlo štyrikrát k zmene zákonného sudcu. Sťažovateľ nikdy nedal dôvod na nenariadenie pojednávania, či na akékoľvek predĺžovanie konania, jeho úsilie vždy smerovalo k jeho urýchlenému skončeniu. Žiadal o nariadenie termínu pojednávania a podal štyrikrát sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola v konečnom dôsledku krajským súdom vyhodnotená ako dôvodná. Z dôvodu organizačných prekážok na strane okresného súdu (zmeny zákonného sudcu) sťažovateľ čakal na nariadenie prvého termínu pojednávania 17 mesiacov a na základe viacerých sťažností ďalších 7 mesiacov na druhé pojednávanie. Okresný súd v konaní nedodržia základné ľudské práva a slobody zaručené ústavou a ani základné procesné zásady a pravidlá.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

5. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

6. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

7. Vo vzťahu k skutkovej a právnej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že konanie o náhradu škody síce tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, v okolnostiach prípadu sťažovateľa ale vykazuje istý stupeň právnej i faktickej zložitosti. Tá je daná okolnosťami, ktoré boli najmä dôsledkom absencie právneho zastúpenia sťažovateľa v napadnutom konaní. Sťažovateľ napriek predkladaniu duplicitných podaní a početných listinných dôkazov (žaloba spolu s prílohami tvorí 76 strán spisu) nedokázal uviesť, z porušenia akej právnej povinnosti odvíja žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. V rámci právneho posúdenia veci sa okresný súd musel vysporiadať s námietkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, resp. s otázkou, či žalobou uplatnený nárok posudzovať podľa Exekučného poriadku alebo podľa právnych predpisov o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

8. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v priebehu napadnutého konania, obsah ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisu nasvedčuje tomu, že aj sám sťažovateľ prispel k jeho predĺženiu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na procesnú aktivitu sťažovateľa, keď okrem procesných podaní (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, námietka zaujatosti) sa sťažovateľ opakovane (štyrikrát) obrátil na vedenie súdu so sťažnosťou na prietahy v konaní. Využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň však dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 41/00).

9. V súvislosti s postupom okresného súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vychádzal zo zistenia, že napadnuté konanie pred okresným súdom trvalo od podania žaloby (15. novembra 2021) do rozhodnutia vo veci samej (21. februára 2024) 2 roky a 3 mesiace. Aj keď okresný súd v úvodnej fáze konania postupoval v zásade plynulo, keď rozhodol o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a realizoval prvotné úkony v konaní (zabezpečenie vyjadrení strán), ďalší priebeh konania negatívne ovplyvnili opakované zmeny zákonného sudcu (v júli 2022, v júli 2023 a v septembri 2023) spojené s potrebou opätovného naštudovania spisu. Z dôvodov na strane súdu (zákonného sudcu) boli opakovane odročené aj nariadené pojednávania (v júni a v októbri 2023). Uvedené okolnosti (organizačného a personálneho charakteru) vyústili do zistenej nečinnosti okresného súdu, a to v období od júla 2022 do uskutočnenia prvého pojednávania v apríli 2023. Ústavný súd zistil v postupe okresného súdu aj nesústredenú činnosť, keď napriek priznanému oslobodeniu od súdnych poplatkov vyzval sťažovateľa na zaplatenie poplatku za námietku zaujatosti.

10. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľa, sťažovateľ neuviedol žiadne konkrétne okolnosti, ktoré by zvýrazňovali dôležitosť a akútnosť rozhodnutia o jeho nároku, okrem poukázania na pretrvávajúci stav jeho právnej neistoty, ktorý relativizuje skutočnosť, že z priebehu konania nie je vlastne zrejmé, aká škoda mu mala vzniknúť.

11. Aj napriek zistenej nečinnosti okresného súdu v trvaní niekoľkých mesiacov dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom (2 roky a 3 mesiace) podľa názoru ústavného súdu neindikuje možnosť vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. To najmä s prihliadnutím na istý stupeň zložitosti veci, čiastočný

podiel sťažovateľa na jeho predĺžení a tiež fakt, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť až po vyhlásení meritórneho rozsudku, ktorý vyznieva v jeho neprospech.

12. Ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom vzhľadom na už uvedené okolnosti nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

13. Namietané zbytočné prieťahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúvaného súdneho konania nesignalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, I. ÚS 474/2020, II. ÚS 418/2023). Ústavný preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

14. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavná sťažnosť je v tejto časti neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ sa totiž ochrany uvedeného základného práva môže domáhať podaním odvolania, prípadne podaním dovolania, v dôsledku čoho ochranu tomuto základnému právu bude poskytovať odvolací súd, prípadne dovolací súd. Keďže sťažovateľ do podania ústavnej sťažnosti odvolanie nepodal a dovolanie ešte ani podať nemohol, nemožno považovať za splnenú zákonnú podmienku prípustnosti ústavnej sťažnosti, ktorou je využitie prostriedkov nápravy poskytovaných sťažovateľovi zákonom. Ním sú okrem iného aj riadne a mimoriadne opravné prostriedky.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu